

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Υλικό που προέκυψε από την ανταλλαγή απόψεων με συναδέλφους των σχολείων υποδοχής στο Bath

Γενικά

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση ενθαρρύνει τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία της κανονικής τάξης. Παράλληλα με τον εκπαιδευτικό της τάξης και ανάλογα με το είδος των εκπαιδευτικών αναγκών, οι μαθητές μπορεί να λαμβάνουν βοήθεια και από ειδικό εκπαιδευτικό, με τον οποίο από κοινού φροντίζουν για τον σχεδιασμό και την οργάνωση του διδασκομένου μαθήματος.

Κατά τη διάρκεια της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης ακολουθούνται πρακτικές, που είναι χρήσιμες όχι μόνο για τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αλλά και για τους υπόλοιπους μαθητές. Μερικές από αυτές είναι:

A) Ανάγνωση ερωτήσεων προφορικά. Όταν γίνεται αυτό, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια κάποιου test, ο ήχος και ο ρυθμός της φωνής του καθηγητή επιτρέπει στους μαθητές με ΕΕΑ να καταλάβουν καλύτερα από ότι αν διαβάζανε μόνοι τους. Ο κάθε μαθητής μαθαίνει με διαφορετικό τρόπο, πράγμα που σημαίνει ότι για κάποιους η οπτική πληροφορία μπορεί να είναι αρκετή αλλά για άλλους όχι. Πρακτικά αυτό μεταφράζεται ως εξής για παράδειγμα στα Μαθηματικά :

- Για λίγα λεπτά ανάγνωση όλων των ερωτήσεων μαζί με τον μαθητή, έτσι ώστε εκείνος να ακούσει την σωστή εκφορά του λόγου και να διευκολυνθεί στην κατανόηση.
- Να δοθεί η δυνατότητα στους συγκεκριμένους μαθητές να καλέσουν ξανά τον καθηγητή να τους ξαναδιαβάσει την άσκηση – ερώτηση, αν χρειαστεί.

B) Περισσότερος χρόνος. Τα διαγωνίσματα και τα test που πρέπει να ολοκληρωθούν σε περιορισμένο χρόνο, φορτίζουν με επιπλέον άγχος τα παιδιά αυτά. Από την άλλη μεριά δεν υπάρχει η δυνατότητα του απεριόριστου χρόνου για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας αξιολόγησης εκτός και αν αυτό προβλέπεται στην αξιολόγηση των αναγκών του μαθητή από τον επίσημο οργανισμό. Σε γενικές γραμμές αν κάποια δοκιμασία απαιτεί μια ώρα για να ολοκληρωθεί από τα κανονικά παιδιά της τάξης, θα πρέπει να αξιολογηθεί αν θα εφαρμοστεί και στα παιδιά με ΕΕΑ.

Γ) Χρόνος αναμονής. Εκτός από τη διάθεση περισσότερου χρόνου που αναφέρθηκε, είναι απαραίτητο να διατεθεί χρόνος στον μαθητή για να καταλάβει, να επεξεργαστεί και στη συνέχεια να απαντήσει στις ερωτήσεις. Πολλές φορές οι μαθητές έχουν διαγνωστεί με δυσκολία κατανόησης και δεν μπορούν να κατανοήσουν παρά μόνο αν τους δοθεί περισσότερος χρόνος από τα υπόλοιπα παιδιά. Σε άλλες περιπτώσεις, οι μαθητές χρειάζεται να οργανώσουν τις σκέψεις τους πριν απαντήσουν στην ερώτηση, ή απλά δεν είναι συγκεντρωμένοι. Ο περισσότερος χρόνος που τους δίδεται τους επιτρέπει να συγκεντρωθούν και να διατυπώσουν αυτό που θέλουν. Στις περισσότερες περιπτώσεις η διατήρηση της ευελιξίας στον χρόνο απάντησης του μαθητή, μειώνει το άγχος και παράγει καλύτερα αποτελέσματα.

Δ) Ολιγόλεπτες διακοπές κατά τη διάρκεια του μαθήματος, έγκαιρη παρέμβαση για αποφόρτιση ή για βοήθεια, προκειμένου να ξαναοργανώσει το παιδί με ΕΕΑ τη σκέψη ή τη συμπεριφορά του, π.χ. Να βγει από την τάξη και να φέρει κάτι από το γραφείο των καθηγητών. Στο σχολείο που φιλοξενηθήκαμε, δίνεται η δυνατότητα σε μερικές περιπτώσεις οι μαθητές να έχουν μια ευκαιρία για «time-out», δηλ. έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν στην αίθουσα «υποστήριξης της συμπερίληψης» και να ολοκληρώσουν εκεί την εργασία τους σε ήρεμο και υποστηρικτικό περιβάλλον, μακριά από τους υπόλοιπους μαθητές.

Ε) Χρήση διαφορετικών μεθόδων διδασκαλίας. Είναι αναγκαίο κάθε φορά να εμπλουτίζεται το μάθημα με την προσθήκη δραστηριοτήτων που χαρίζουν ποικιλία στη συνηθισμένη μέθοδο διδασκαλίας, έτσι ώστε να παραμένουν οι μαθητές δραστήριοι και να μην κουράζονται, «βαριούνται». **Σκοπός:** Να γίνει το μάθημα ενδιαφέρον, όχι μόνο παραμένοντας πιστοί στο αναλυτικό πρόγραμμα, αλλά προσθέτοντας δραστηριότητες οι οποίες θα δώσουν λίγη ποικιλία στις συνηθισμένες μεθόδους, π.χ. χρήση εννοιολογικού χάρτη, τεχνική καταιγισμού ιδεών.

Οι πρακτικές που βοηθούν τους μαθητές με ΕΕΑ είναι γεγονός ότι βοηθούν και τους υπόλοιπους. Ακόμη και αν κάποιος μαθητής δεν έχει διαγνωστεί με συγκεκριμένο πρόβλημα, μπορεί να χρειάζεται διαφορετική αντιμετώπιση από τους υπόλοιπους συμμαθητές του.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- **Διαδραστικό μάθημα.** Εναλλαγή ρόλων, παράδοση, ανασκόπηση, παρακολούθηση, παροχή οδηγιών.
- **Εναλλαγή ρόλων.** Ο ένας καθηγητής διδάσκει ή δίνει οδηγίες σε μια μικρή ομάδα μαθητών ενώ ο άλλος κάνει το ίδιο στους υπόλοιπους μαθητές.
- **Παράλληλη διδασκαλία.** Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες μικτών ικανοτήτων και ο κάθε καθηγητής διδάσκει το ίδιο αντικείμενο σε μία από τις δύο ομάδες.
- **Διδασκαλία εναλλάξ σε διαφορετικές ομάδες.** Οι μαθητές σε μικρές ομάδες αναζητούν κυκλικά πληροφορίες, οδηγίες από τους καθηγητές τους για την ολοκλήρωση κάποιας εργασίας.
- **Εξατομικευμένη διδασκαλία:** Για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών με ΕΕΑ γίνονται εθελοντικές συναντήσεις πριν την έναρξη των μαθημάτων της ημέρας, κατά τη διάρκεια του φαγητού ή των διαλειμμάτων, σε υποστηρικτικό και ήρεμο περιβάλλον.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

- Δημιουργία λειτουργικής τάξης με διαμορφωμένους διαφορετικούς χώρους για εργασία ομαδική ή ατομική.
- Θέσπιση κανόνων για την τάξη.
- Δημιουργία πλάνου των μαθητών, χωρίς ονόματα, με σημείωση των θέσεων αυτών που έχουν διακριθεί και εκείνων που έχουν τιμωρηθεί.
- Ανάρτηση του ημερήσιου προγράμματος που έχει κατασκευαστεί με τη χρήση χρωμάτων.

- Δημιουργία υποδείξεων για την τακτοποίηση των υλικών, τη συγκέντρωση στην εργασία της τάξης και τη διατήρηση της ησυχίας στον χώρο.
- Πρόνοια για χρόνο μετάβασης από τη μία δραστηριότητα στην επόμενη, π.χ. μεταξύ των μαθημάτων, πριν και μετά το φαγητό, στην αλλαγή των τάξεων...
- Παροχή βοήθειας στους μαθητές για να μάθουν να οργανώνουν τα υλικά που χρησιμοποιούν και να τηρούν λίστες και φακέλους προκειμένου να έχουν τα πράγματά τους τακτοποιημένα στο θρανίο.
- Επιτήρηση των δραστηριοτήτων των μαθητών.
- Εγκαθίδρυση καλής οπτικής επαφής κατά περίπτωση, δεδομένου ότι κάποιοι μαθητές, γνωρίζοντας ότι ο εκπαιδευτικός τους κοιτάει, δυσκολεύονται να συγκεντρωθούν και να απαντήσουν ορθά στην ερώτηση.
- Για την επιβολή ησυχίας ο καθηγητής εφαρμόζει τον «νόμο της σιωπής», στέκεται ακίνητος και μετρά αντίστροφα από το 3-1.
- Η αποχώρηση από την αίθουσα γίνεται συντεταγμένα, αφού πρώτα επικρατήσει απόλυτη ησυχία και με τη σειρά που υποδεικνύει ο καθηγητής ή μετά την επίλυση κάποιου γρίφου.
- Η παροχή επιπλέον πληροφοριών και εξηγήσεων στα παιδιά με SEN δίνεται αφού ο καθηγητής προσεγγίσει το παιδί και χαμηλώσει έτσι ώστε να έρθει στο ύψος του παιδιού.
- Διατήρηση ηρεμίας στην τάξη, οι παρατηρήσεις γίνονται χαμηλόφωνα και εστιασμένα χωρίς να δημιουργείται ένταση.
- Ενθάρρυνση των μαθητών να διατηρούν ημερολόγιο και πλάνο εργασιών.
- Μείωση της ποσότητας των εργασιών για τους μαθητές με ΕΕΑ, με δυνατότητα επιλογής εργασιών που θα πραγματοποιήσουν.
- Ένταξη σε ομάδες, δίπλα στον μαθητή με ΕΕΑ τοποθετείται ένας καλός μαθητής.

Έχοντας υψηλές απαιτήσεις από τους μαθητές σας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΕΕΑ τους κάνετε απλά ρεαλιστές και ικανούς να τα καταφέρουν.

ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΟΙΝΩΝ

Δωμάτιο εξόδου (EXIT ROOM)

Τα παιδιά που ενοχλούν στο μάθημα και δεν συμπεριφέρονται όπως πρέπει, αποβάλλονται από την αίθουσα και στέλνονται στο δωμάτιο εξόδου για να ολοκληρώσουν την εργασία τους και να επιστρέψουν σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα για να την παραδώσουν στον καθηγητή τους. Το δωμάτιο αυτό είναι ένας μικρός χώρος, ανοιχτός, όπου υπάρχει μόνο η καρέκλα του μαθητή και ένας μικρός πάγκος όπου θα ακουμπήσει τα πράγματά του για να γράψει. Ο χώρος επιτηρείται από άλλο καθηγητή ο οποίος μπορεί να παρέχει βοήθεια και συμβουλές στον μαθητή πάνω στο θέμα της εργασίας του.

Σύστημα επιβράβευσης

Εφαρμόζεται στις τελευταίες τάξεις. Οι μαθητές επιβραβεύονται για τις προσωπικές τους επιτυχίες και προσπάθειες, συλλέγοντας «πόντους» στα ημερολόγιά τους. Ο μαθητής κερδίζει έναν έπαινο για κάθε 10 «πόντους». Επιπλέον σε κάθε μάθημα δίνεται έπαινος στο

τέλος του τριμήνου στους μαθητές που επέμειναν και εργάστηκαν καλά. Οι μαθητές κερδίζουν χάλκινο, ασημένιο και χρυσό πιστοποιητικό, συγκεντρώνοντας 10, 15 ή 20 επαίνους αντίστοιχα. Οι μαθητές της τελευταίας τάξης χρειάζονται λιγότερους επαίνους, 5, 10, 15 για τα αντίστοιχα πιστοποιητικά. Η απονομή γίνεται με πανηγυρικό τρόπο καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Ολοκλήρωση ασκήσεων στο διάλειμμα

Οι μαθητές που δεν κάνουν σωστά τις ασκήσεις τους μένουν στο τέλος του μαθήματος και αντιγράφουν τις ασκήσεις από το τετράδιο κάποιου συμμαθητή τους, που τον υποδεικνύει ο καθηγητής.

**ERASMUS KA1 - Ενδοσχολικό Σεμινάριο
12 Σεπτεμβρίου 2019**

Οι καθηγήτριες

Καραντίνου Αθηνά

Κόχλια Παναγιώτα